

Digital Service Act (DSA) - Jak bude fungovat cenzura EU

- CZ24 News | 10. září 2023

Nedávno prolétlo médií, že Elon Musk zrušením cenzury na Twitteru (nyní X), pomohl rozšířit vliv ruské propagandy. Zpráva je založena na studii, kterou si u nadnárodní politické neziskové organizace Reset spadající do filantropické skupiny Omidyar Network nechala zpracovat Evropská komise. Zaměření skupiny Omidyar Network není daleko od George Sorose.

Studie Resetu zkoumala dopady ruských aktivit na sociálních sítích během 12 měsíců od prosince 2021 do prosince 2022. Na základě toho navrhuje, jak posuzovat tzv. systémová rizika spojená s šířením nezákonného a jinak nežádoucího obsahu na sociálních sítích (říkejme jim platformy) a jak měřit účinnost postupů, kterými mají být tato rizika snižována. Proč nyní? Protože **koncem srpna nabył účinnosti** (zatím jen pro tzv. velké platformy) **Digital Service Act (DSA)**, tedy nařízení EU o digitálních službách. Právní předpis, který mimo jiné říká, jak mají platformy v EU regulovat obsah.

Zpráva o Elonu Muskovi je založena na jednom ze závěrů zmíněné studie. Podle něj předběžná analýza ukázala, že dosah a dopad twitterových účtů, o kterých jsou autoři studie přesvědčeni, že je podporuje Rusko, vzrostl a že je to částečně způsobeno zrušením regulace obsahu na Twitteru. Nejspíše to tak bude. Je to přirozený důsledek zrušení regulace obsahu, kterým předtím byl regulován. Ne, že by se mně jakékoli vlivové pokusy Ruska líbily, ale nejsou-li takové účty ani jejich obsah nezákonné, je zvýšení jejich dosahu daní svobodě projevu. Představa, že lze současně tak trochu cenzurovat a mít svobodu projevu, je utopie. Ale to ponechme stranou. **Mnohem zajímavější je, že ze studie vyplývá, jak DSA v praxi může být, a nejspíše bude, používáno pro regulaci obsahu platform.**

DSA, snad kromě obsahu zjevně protizákonného, žádné přímé příkazy k regulaci obsahu neupravuje. To může být matoucí. Je to proto, že **DSA využívá jinou metodu právní regulace**, kterou známe například z GDPR. **Namísto přímých zákazů a příkazů říká, že je třeba nejprve zpracovat analýzu tzv. systémových rizik ve vztahu k určitým obsahům a teprve na základě této analýzy, tam, kde riziko spojené s určitým obsahem přesáhne určitou míru, platforma může a současně musí proti takovému obsahu nějak zakročit.** Možná proto DSA na první pohled nevyhlíží tak nebezpečně.

Mezi textem DSA a reálnou praxí tedy stojí analýza rizik, kterou lze provést více způsoby a která proto skýtá poměrně velký prostor pro příklon spíše ke svobodě projevu, nebo spíše k cenzurním praktikám. **Obávám se, že nástroje a kontrolní mechanismy, které DSA upravuje, budou platformy významně tlačit spíše k cenzurnímu chování.** Například tam najdeme úpravu „důvěryhodných oznamovatelů“, tj. všech těch nechvalně známých fact-checkingových neziskových organizací, které budou moci na svůj aktivismus získat úřední „razítko“ a kterým budou muset platformy dopřávat sluchu. Nebo to, že platformy budou povinně zřizovat „útvary zajišťování souladu“, jakéhosi politruka, který bude hlídat, aby náhodou platforma nezapomněla omezovat obsah tak, jak si to nastavila na základě analýzy rizik.

O tom, jak moc budou muset platformy v EU krátit své uživatele na svobodě projevu a co to udělá s jejich zájmem na půdě EU vůbec působit, nelze nyní mnoho říci. Že je správně mazat nezákonný obsah typu dětské pornografie, vyzývání k násilí apod. opravdu neřešme. O tom spor nikdo nikdy

nevedl. Ovšem DSA se s tím, co bude povinné při analýze rizik vzít v potaz, pouští na hodně tenký led. **Povinně zvažovanými riziky budou mimo jiné nepříznivé dopady uživatelského obsahu na výkon základních práv, zákaz diskriminace, občanský diskurz, nepříznivé dopady související s genderově podmíněným násilím (tím je podle, zatím u nás naštěstí neratifikované, Istanbulske úmluvy i pouhá hrozba psychického strádání) nebo nepříznivé dopady na veřejné zdraví (viz anti-dezinformační úsilí v době COVIDu).** Z tohoto výčtu je zřejmé, že je na místě se vážně obávat.

Když Elon Musk zrušil cenzuru na Twitteru, prohlásil, že pták (logo sítě) je volný. Evropský komisař Thierry Breton na to záhy reagoval tweetem „*V Evropě bude pták létat podle našich pravidel.*“ a přidal hashtag #DSA, aby nenechal nikoho na pochybách, kde máme tato pravidla hledat. A pak se DSA nebojte...

AUTOR: Robert Kotzian